

Mishnah Yoma, chapter 5

משנה יומא פרק ה

(1) They brought out to him [from the chamber where the vessels were stored] the ladle and the shovel-pan [containing incense,] he scooped up two handfuls of incense [from the pan] and put it into the ladle. A large [High Priest] according to his large size [hands] and a small [High Priest] according to his small size [hands] and this [the two handfuls of the reigning High Priest] was the [actual] amount required [that he re-emptied from the ladle back into his hands, and subsequently offered up in the Holy of Holies]. He then took the shovel-pan [of coals which was waiting for him on the fourth row] in his right hand [since it was hot and the heavier of the two] and the ladle [with incense] in his left hand. He would then walk through the Temple [westward] until he reached the place between the two curtains that separated the Holy from the Holy of Holies; and between them was a space of one cubit. Rabbi Yose says: There was only one curtain [separating the Holy from the Holy of Holies] as it says: “And the Cloth Partition will divide for you, between the Holy and the Holy of Holies” (Exodus 26:33). The outer curtain was [slightly] folded back and held in place by a clasp on the south side [allowing an open entry space into the cubit space between the two curtains] and the inner curtain [was slightly folded and held in place by a clasp on the] north side [allowing entry into the Holy of Holies]. He [entered through the opening of the outer curtain at the south and]

הוציאו לו את הכף ואת המחטה, וּחִפְּן מִלֵּא חֲפָנָיו וּנְתַן לְתוֹךְ הַכֶּף, הַגְּדוֹל לְפִי גְדֹלוֹ, וְהַקָּטָן לְפִי קָטְנוֹ, וְכַךְ הִיְתָה מְדֻתָּהּ. נָטַל אֶת הַמַּחְטָה בַּיְמִינוֹ וְאֶת הַכֶּף בְּשְׂמָאלוֹ. הִיָּה מֵהַלֵּךְ בַּהֵיכָל, עַד שְׁמַגִּיעַ לְבֵין שְׁתֵּי הַפְּרוּכוֹת הַמְבְרִילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים, וּבִינְיָהן אֹמֶה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לֹא הִיְתָה שָׁם אֶלָּא פְּרֻכַת אַחַת בְּלִבָּה, שְׁנַאֲמַר, (שְׁמוֹת כו) וְהַבְדִּילָה הַפְּרֻכַת לָכֵם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הַחִיצוֹנָה הִיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם, וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן. מֵהַלֵּךְ בִּינְיָהן, עַד

רבנו עובדיה מברטנורא

א הוציאו לו. מלשכת הכלים: **וכך היתה מדרתה.** כמדרתה בחוץ כך מדרתה בפנים, מה בחוץ היה חופן בחפניו ממש ולא בכלי, כך בפנים כשמערה הקטורת מן הכף לתוך חפניו לא היה מערה בכלי עשוי כמדת חפניו אלא לתוך חפניו ממש: **נטל את המחטה בימינו.** לפי שהיא כבדה וחמה, וכך הקטורת קלה הימנה, לכך מחתה בימינו וכך בשמאלו: **והיה מהלך בהיכל.** נכנס ומהלך בתוכה למערב: **לבין שתי הפרוכות.** לפי שנסתפקו בבית שני אם המחיצה המבדלת בין הקודש ובין קודש הקדשים שהיתה בבית ראשון והיתה עוביה אמה אי אותה אמה כלפנים או כלחוץ, לפיכך עשו שתי פרוכות אחת חיצונה ואחת פנימית: **וביניהן.** אויר אמה, לקלוט ביניהן אויר מקום המחיצה: **החיצונה פרופה מן הדרום.** רבנן קאמרי לה דפליגי עליה דרך יוסי, ואמרי, והבדילה הפרוכת לכם, במשכן בלבד נאמר: **פרופה.** ראשה כפולה לצד החיצון ונאחות בקרס של זהב להיות (פתוחה) מן הדרום

walked between the curtains until he reached [the opening in the curtain at] the north [end]. When he reached the north [at the opening to the Holy of Holies] he turned his face to the south walking [in the opposite direction] with the curtain alongside him on his left until he reached the [place where the] Ark [stood in the first Temple]. When he reached the [place of the] Ark, he would place the shovel-pan [containing the coals in the place between the two poles [of the Ark]. [Afterwards he would empty the incense from the ladle into his cupped hands and] he [then] piled the incense [from his cupped hands] onto the burning coals and the entire chamber filled with smoke. He went out [facing] the same way he came in [walking backwards] and prayed a short prayer in the outer chamber [of the Temple] so as not to frighten [the people of] Israel [who were waiting outside and feared for his well being].

(2) After the Ark had been taken away there was a stone which had been there since the days of the early prophets and it was called Shetiyah [i.e., the foundation stone, since it was this stone that formed the earth's foundation]. It was [a height of] three fingers above the ground and he would place [the shovel-pan of coals] upon it.

(3) He would [then] take the [bowl of] blood from the one who was stirring it [on

רבנו עובדיה מברטנורא

ועומדת: מהלך ביניהן. נכנס בפריפת הדרום ומהלך ביניהם עד שמגיע לפריפת הצפון. הגיע לצפון. משכנבס לתוך חלל בית קודש הקדשים הפך פניו לדרום לילך עד בין הברים שהוא באמצע החלל, שהבדים היו ארוכין עד הפורכת ראשו אחד למערב והשני לו למזרח, אחד בראש הארון לצפון ואחד בראשו לדרום: מהלך לשמאלו עם הפרוכת. שהמהלך מצפון לדרום שמאלו למזרח והפרוכת היתה במזרח, נמצא שמאלו עם הפורכת: עד שהוא מגיע לארון. למקום ארון ולא לארון ממש, דבבית שני לא היה שם ארון: דרך כניסתו. שלא היה מיסב את פניו לצאת אלא יוצא דרך אחוריו ופניו לארון: מתפלל תפלה קצרה. וזו היא, יהי רצון מלפניך ה' אלהי שאם שנה זו שחונה (פירוש, חמה) שתהא גשומה, ולא יעדי עבד שולטן מדיבת יהודה, ולא יהיו עמך ישראל צריכים פרנסה זה מזה ולא מעם אחר, ולא תכנס חלפניך תפלת עוברי דרכים, פירוש מפני שהם מתפללין שלא ירדו גשמים: בבית החיצון. בהיכל: שלא להבעית את ישראל. שיאמרו מה הוא: ב ושתייה היתה נקראת. על שם שממנה נשתת העולם, שבה יסד הקב"ה את עולמו. שתייה יסוד: ג למקום שנכנס.

the fourth row of the Temple courtyard] he entered [again to the place] where he entered and stood again where he stood before and [dipped his index finger into the bowl and] sprinkled [the blood with his index finger] once upwards [towards the Ark Cover] and seven downwards aiming to sprinkle neither up nor down, but rather like a whipping motion [the first sprinkle the highest and then progressively going down with each sprinkle]. And so he would count: One. One and one. One and two. One and three. One and four. One and five. One and six. One and seven. He would then exit [the Holy of

Holies] and place it [the bowl] in the gold stand which was in the Sanctuary.

(4) [He left the Temple and entered the courtyard] they brought him the he-goat he then slaughtered it and received its blood in a bowl. He once again entered the place which he had entered before, stood in the place he stood before, and sprinkled from there once upwards and seven downwards. And so he would count: One. One and one. One and two, etc. He would then exit [the Temple] and [enter the courtyard and] place it [the bowl] in the second gold stand which was in the Sanctuary. Rabbi Yehudah says: There was only one stand there. [Thus] he took the blood of the ox from [the stand] and [in its stead] placed the blood of the he-goat [into the stand]. He [entered the Temple] and sprinkled from

רבנו עובדיה מברטנורא

בבית קודש הקדשים: במקום שעמד. בין הברדים: ולא היה מתכוין להזות לא למעלה. שתהא אחת למעלה בחודה של כפורת העליון והשבע למטה (בעובייה), שהרי לא על הכפורת נוגעים אלא לארץ נופלים: אלא כמציליף. כמלקה הזה, שמתחיל בין הכתפים ויורד למטה, כך היה מתכוין שיהיו שמונה הזאות הללו בארץ כשורה זו תחת זו: אחת ואחת. שאם לא ימנה הזאה ראשונה שלמעלה לעצמה עם כל שבע שלמטה, פעמים שיטעה וימנה הזאה ראשונה עם שבע שלמטה ובהזאה הראשונה שלמטה ימנה שתיים. ואין לומר ימנה הזאה שלמעלה עם שבע שלמטה וימנה עד שמונה, דיש לומר מצוה להפסיק מתנות שלמטה מתוך שבעה ולא מתוך שמונה: דנטל דם הפר והניח דם השעיר. מסקנא דמלתא דרבי יהודה היא דאמר לא היה שם אלא כן אחד, וצריך ליטול

ממי שהיה ממרס בו, נכנס למקום שגכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמציליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. יצא והניחו על כן הזהב שבהיכל: ד הביאו לו את השעיר, שחטו וקבל בפזרוק את דמו. נכנס למקום שגכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמציליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, וכו' יצא והניחו על כן השני שהיה בהיכל. רבי יהודה אומר, לא היה שם אלא כן אחד בלבד. נטל דם הפר והניח דם השעיר, והזה ממנו

it on the curtain facing the Ark from outside [the Holy of Holies] and sprinkled [the blood] once upwards and seven downwards aiming to sprinkle [neither up nor down, but rather like a whipping motion]. And so he would count: etc. He then would take the blood of the he-goat and put down the blood of the ox and he sprinkled from it on the curtain facing the Ark from the outside once upwards and seven downwards [as above]. He would then pour the blood of the ox into the blood of the he-goat emptying the full vessel into the empty one [and vice versa so that the two bloods mixed well].

על הפרכת שְׁכַנְגַד האָרֹן מִבַּחוּץ, אַחַת לְמַעְלָה וְשִׁבְעַ לְמַטָּה, וְלֹא הָיָה מִתְכוּוֵן וְכו' וְכַךְ הָיָה מוֹנֵה, וְכו' נָטַל דָּם הַשְּׂעִיר וְהֵנִיחַ דָּם הַפָּר, וְהֵזָה מִמֶּנּוּ עַל הַפְּרֶכֶת שְׁכַנְגַד הָאָרֹן מִבַּחוּץ, אַחַת לְמַעְלָה וְשִׁבְעַ לְמַטָּה, וְכו' עָרָה דָּם הַפָּר לְתוֹךְ דָּם הַשְּׂעִיר, וְנָתַן אֶת הַמִּלָּא בְרִיקָן: הֵן וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' זֶה מִזְבֵּחַ תְּהֵב. הַתְּחִיל מַחְטָא וְיִוָּרֵד. מֵהֵיכָן הוּא מִתְחִיל. מִקְרָן מְזֻרְחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מְעֻרְבִית, מְעֻרְבִית דְּרוּמִית, דְּרוּמִית מְזֻרְחִית. מְקוֹם שֶׁהוּא מִתְחִיל בְּחֻטָּאת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, מִשָּׁם הָיָה גּוֹמֵר עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בְּמִקְוָמוֹ הָיָה עוֹמֵד

(5) “And he will then go out to the altar that is before the Lord” (Leviticus 16:18), this is the gold altar [which was in the Temple]. He then began to apply [the blood on the corners of the altar in a] downward [motion, for an upward motion would cause the blood to leak down his hand and tarnish his clothes with blood stains]. From where does he begin? From the northeast corner to the northwest then to the southwest and finally to the southeast [corner]. At the place where he begins sprinkling on the outer altar for a sin-offering there he completes [his sprinkling] on the inner altar. Rabbi Eliezer says: [Being that the altar was only one cubit squared] he remained at his place and applied [the blood on all the

רבנו עובדיה מברטנורא

דם הפר תחלה כדי להניח דם השעיר בכך שהיה עליו דם הפר. ואין הלכה כר' יהודה: על הפרוכת. דכתיב. (ויקרא טז) וכן יעשה לאהל מועד: עירה דם הפר. דכתיב במתנות המזבח (שם) ולקח מדם הפר ומדם השעיר, מדם שניהם יחד: ונתן את המלא בריקן. וחוזר ומערה מזרק מלא תוך הריקן כדי שיתערבו הדמים יפה יפה: הֵן היה מחטא ויורד. האי תנא סבר שהיה הכהן הולך ברגליו לכל קרן וקרן, וכל מתנה ומתנה היתה בקרן שלפניו וסמוך לו, ולהכי נקט מחטא ויורד, כלומר שהיה נותן מתנה מלמעלה למטה, שאם יתן מלמטה למעלה בקרן שלפניו, הדם זב לתוך בית יד שלו ומטנף את בגדיו. ור' אליעזר סבר שהכהן עומד בקרן אחת ומשם נותן המתנות על כל הקרנות שהרי כל המזבח אינו אלא אמה על אמה מרובע, וכיון שאין שלשת הקרנות סמוכות לו יכול ליתן מלמטה למעלה ולא יטנף את בגדיו, חוץ מקרן זו שהוא עומד אצלה שאי אפשר לו לצדד ראשי אצבעותיו למטה אלא למעלה, שאם יצדד ראשי אצבעותיו למטה ויתן מתנה מלמטה למעלה, הרי הדם זב לתוך בית

corners]. And on all [the other corner horns besides the one he was standing next to] he applied [the blood] from below upwards [since he had to stretch out his hand to reach the corner he would not tarnish his clothes by applying the blood from the bottom up] with the exception of this one [which he was standing next to] which he applied from above downwards [so that the blood should not run down his hand and tarnish his garment].

(6) [After applying the blood to the four corners] he then sprinkled directly onto the exposed area of the altar [which he cleared of coals and ashes] seven times and [then left the Temple into the courtyard and] poured out the remainder of the blood at the western base of the outer altar. But the [remaining blood of sacrifices of the] outer altar he poured out at the southern base [of the outer altar]. Both [the blood from the western and southern bases] mingled in the canal [which led out of the Temple courtyard] and flowed into the Kidron Valley. And they were sold to gardeners to use as fertilizer and [if one used it without payment] he is liable for misappropriation (see Leviticus 5:15).

(7) Regarding the entire stated order of the Yom Kippur service [where the High Priest was required to wear the white vestments, both in the Holy of Holies and in the Temple] if he advanced one [rite] before the other, it is [not valid and is] as if he had done nothing. If he advanced [the sprinkling of] the he-goat blood before the sprinkling of the ox blood, he must again sprinkle from the he-goat blood after [the sprinkling of] the ox blood. If before he finished the inner

רבנו עובדיה מברטנורא

יד כתונת שלו. ואין הלכה כר' אליעזר: **ו על טהרו.** אחר שגמר כל המתנות של קרנות, מזה עליו שבע פעמים כדכתיב (שם) והזה עליו מן הדם. טהרו, המקום המגולה שבו, שחותה האפר והגחלים אילך ואילך, ומזה על זהבו של מזבח: **ושל מזבח החיצון.** שיירי דם החטאות החיצונות היה שופך על יסוד דרומי: **אלו ואלו.** דמים החיצונים והפנימים הנשפכים על מזבח העולה, היו שותתים ונופלים מן היסוד לרצפה ומתערבין באמה, סילון שבעורה היוצא לנחל קרין: **לגננים.** לבעלי גנות: **ומועלין בהם.** אסור ליהנות מהם בלא דמים: **ז כל מעשה יום הכפורים.** כל עבודות שחעובד בבגדי לבן בפנים ובהיכל: **האמור על הסדר.** במשנתנו: **וכן בהיכל.** נתן מקצת מתנות בפרוכת ונשפך הדם

ומחטא. ועל כלן היה נותן מלמטה למעלה, חוץ מזו שהיתה לפניו, שעליה היה נותן מלמעלה למטה: **ו הנה על טהרו של מזבח שבע פעמים, ושירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון, ושל מזבח החיצון היה שופך על יסוד דרומי. אלו ואלו מתערבין באמה ויוצאין לנחל קדרון, ונמכרין לגננין לזבל, ומועלין בהן: ז כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר, אם הקדים מעשה לחברו, לא עשה כלום. הקדים דם השעיר לדם הפר, יחזור ויזה מדם השעיר לאחר דם הפר. ואם עד שלא גמר את**

sprinklings [before the Ark] the blood spilled out he [slaughters another animal, either an ox or a he-goat, depending upon which blood was spilled and] brings other blood and he sprinkles again from the beginning the

המתנות שֶׁבַּפְּנֵי־הַדָּם, יָבִיא דָם אַחֵר וַיַּחְזֹר וַיִּזֶה בְּתַחֲלָה בַּפְּנִים. וְכֵן בְּהִיכָל, וְכֵן בְּמִזְבַּח הַזֹּהֵב, שֶׁכֵּלֵן כִּפְרָה בַּפְּנֵי עֲצֻמֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרִים, מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק, מִשָּׁם הוּא מֵתְחִיל:

inner [sprinklings]. So too, regarding the [outer] Temple [sprinklings, of the ox blood on the curtain facing the Ark, if it spilled before he finished he must slaughter another ox and sprinkle its blood on the curtain. There is no need to begin again with the inner sprinklings] and [so too,] regarding the golden altar [applications, he begins again from the golden altar applications] since each is a separate act of atonement [there is no need to redo all the sprinklings]. Rabbi Elazar and Rabbi Shimon say: From where he stopped is from where he begins [e.g., if he sprinkled three times he begins from the fourth, the *halachah* does not follow this view].

רבנו עובדיה מברטנורא

יביא פר אחר ויתחיל מתנות הפרוכת, ואין צריך לחזור ולהתחיל בפנים: שכולם כפרה בפני עצמן. לפיכך כפרה שנגרמה נגמרה: ממקום שפסק. ואפילו לא נגמרה אותה כפרה אין צריך לחזור וליתן מזה שנתן. ואין הלכה כר' אלעזר ור' שמעון: